

**LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS KANCELIARIJA
VIEŠOJO VALDYMO GRUPĖ**

PAŽYMA

**DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS POLITINIŲ PARTIJŲ ĮSTATYMO NR. I-606 8, 9
STRAIPSNIŲ PAKEITIMO, ĮSTATYMO PAPILDYMO 8-1 STRAIPSNIU IR 7
STRAIPSNIO PRIPAŽINIMO NETEKUSIU GALIOS ĮSTATYMO, LIETUVOS
RESPUBLIKOS CIVILINIO KODEKSO 2.70 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO,
LIETUVOS RESPUBLIKOS ADMINISTRACINIŲ NUSIŽENGIMŲ KODEKSO 223
STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTŲ (toliau kartu – Projektai)
(TAP NR. TAP-20-762; TAIS NR. 20-3848(2))**

2020-05-25 Nr.

Vilnius

Projektų rengėja: Teisingumo ministerija

Projektų tikslas: sudaryti teisinės prielaidas Politinių partijų narių registro (toliau – Registras) steigimui, kuriame būtų registruojami politinių partijų nariai ir tvarkomi jų duomenys.

Dabartinė situacija: Galiojančiame Politinių partijų įstatyme (toliau – PPI) nustatyta, kad politinė partija privalo kiekvienais metais dukart Teisingumo ministerijai pateikti savo politinės partijos narių sąrašą. Sąrašai teikiami elektroniniu būdu informacinės sistemos (toliau - IS) priemonėmis. IS paskirtis – tvarkyti politinių partijų narių sąrašus, jos objektas – narių sąrašai, o ne politinių partijų nariai.

Politinės partijos neturi pareigos teikti aktualų politinės partijos narių sąrašą su visais joje esančiais nariais, todėl nėra galimybės užtikrinti duomenų, tvarkomų informacinėje sistemoje, teisingumo ir aktualumo. Todėl Teisingumo ministerija teikdama informaciją apie tam tikrų piliečių narystę politinėje partijoje, galimai pateikia neteisingus duomenis. Tai taip gali sąlygoti situacijas, kai, nepašalinus piliečio iš kurios nors partijos sąrašo, jis negali pasinaudoti savo konstitucine teise dalyvauti (kitos) partijos veikloje. Galiojantis reguliavimas nesuteikia Teisingumo ministerijai teisės pašalinti asmenį iš politinės partijos sąrašo, nes už šių duomenų pateikimą ir teisingumą atsakingas partijos pirmininkas ar įgaliotas atstovas, o teisės aktai nenumato atsakomybės įgaliotiems asmenims už pasikeitusių politinių partijų narių duomenų nepateikimą.

2020 m. sausio 1 d. įsigaliojus PPI pakeitimams, taip pat kilo poreikis modifikuoti IS sąsają su gyventojų registru tikrinant ES piliečių, pageidaujančių tapti Lietuvoje registruotų politinių partijų nariais, duomenis.

Projektų esmė: PPI projektu siekiama įteisinti Registro, kuris būtų skirtas **registruoti politinių partijų narius** ir tvarkyti jų duomenis, steigimą. Registro valdytoja būtų Teisingumo ministerija, o Registro tvarkytojas būtų skiriamas Vyriausybės (siūlytina, kad tai būtų VĮ Registrų centras).

Už duomenų Registrui pateikimą ir jų teisingumą, kaip ir dabar, atsakys politinės partijos pirmininkas arba jo įgaliotas atstovas. Už šios pareigos nevykdymą bus taikoma administracinė atsakomybė (nusižengimo tyrimą atliks ir protokolą surašys VĮ Registrų centras).

Siekiant nustatyti, ar politinės partijos nariai atitinka PPI reikalavimus, narių duomenys bus sutikrinami su Gyventojų registro ir Neveiksnių ir ribotai veikusių asmenų registro duomenimis.

Siūloma įtvirtinti, kad, asmeniui nutraukus narystę partijoje, pasikeitę duomenys turi būti teikiami į Registrą ne vėliau kaip per 5 dienas nuo jų pasikeitimo.

Taip pat yra tikslinamas Civilinis kodeksas (toliau - CK), nustatant, kad Juridinių asmenų registro tvarkytojas gali inicijuoti juridinio asmens likvidavimo procedūrą, kai politinė partija vienus metus Registrui nepateikė savo narių duomenų ir pagal Registro duomenimis partijos narių skaičius vienus metus nesiekė 2 tūkstančių narių, tai yra, neatitiko PPI reikalavimų.

Registras kartu būtų ir darbo priemonė politinėms partijoms, kurios galėtų naudotis aktualiais Registro duomenimis formuojant politinių partijų narių sąrašus, informuojant partijos narius apie suvažiavimus, balsuojant juose ir pan.

Registro duomenys valstybės ir savivaldybių institucijoms ir įstaigoms teisės aktuose nustatytoms funkcijoms atlikti bus teikiami neatlygintinai.

Planuojama, kad Politinių partijų narių registras pradės veikti nuo 2023 m. liepos 1 d.

Lėšų poreikis: VĮ Registrų centro preliminariais skaičiavimais valstybės biudžeto lėšų poreikis yra apie 400 tūkst. eurų. Teisingumo ministerija, planuodama **2021 m. lėšų poreikį VĮ Registrų centrui, prašys papildomai skirti 100 tūkst. eurų Registro techninės specifikacijos parengimui. 2022-iems metams numatoma prašyti 300 tūkst. eurų Registro sukūrimui ir įdiegimui, organizuojant viešąjį pirkimą, diegimo paslaugų vykdymo priežiūrą ir kt.**

Kadangi siūloma nustatyti, kad Registro objektai registruojami neatlygintinai, vadovaujantis Valstybės informacinių išteklių valdymo įstatymu, Registro objektų registravimas, duomenų tvarkymas, įrangos priežiūra, administravimas turėtų būti finansuojami valstybės biudžeto lėšomis. Preliminariais skaičiavimais, **Registro palaikymo metų sąnaudos sudarytų apie 98 879 eurų**.

Derinimas: Projektai be pastabų suderinti su Ekonomikos ir inovacijų bei Krašto apsaugos ministerijomis, Vyriausiąja rinkimų komisija, Valstybine duomenų apsaugos inspekcija. Į Vidaus reikalų ministerijos, Finansų ministerijos, VĮ Registrų centro pastabas atsižvelgta. Specialiųjų tyrimų tarnybos pastabos įvertintos pažymoje. Finansinių nusikaltimų tyrimų tarnyba, Informacinės visuomenės plėtros komitetas ir Lietuvos bankas nustatytais terminais pastabų nepateikė.

Atitikimas Vyriausybės programai: projektai neprieštaruja Vyriausybės programai.

Dalykinio vertinimo išvada: Teikiame šias pastabas:

1. Projektų aiškinamajame rašte akcentuojamas esamos sistemos, kai politinės partijos teikia informaciją apie savo narius dukart metuose, ydingumas, tačiau siūlomo naujo PPĮ 8-1 straipsnio 7 dalis įtvirtina iš esmės tapačią normą – partijoms yra nustatyta pareiga teikti du kartus per metus informaciją apie atitinkamos partijos narius. Atkreiptinas dėmesys į tai, kad to paties straipsnio 8 dalyje yra nustatyta, kad, asmeniui nutraukus narystę politinėje partijoje, pastaroji privalo pateikti registro tvarkytojui informaciją per 5 dienas. Įvertinant tai svarstytina, ar nebūtų tikslinga atsisakyti reikalavimo teikti informaciją apie narius dukart metuose, vietoje to numatant pareigą į partijos sąrašus priėmus naują narį atitinkamą informaciją pateikti registro tvarkytojui per tapatų 5 dienų terminą.

Taip pat siūlome įvertinti ar nebūtų tikslinga minėto termino nustatyti *darbo dienomis*.

2. Pagal siūlomą CK 2.70 straipsnio redakciją, partijos likvidavimo procedūra gali būti inicijuota tik esant dviem sąlygoms: I. politinė partija PPĮ nustatyta tvarka 2 kartus iš eilės nepateikė duomenų apie savo narius ir II. Registro tvarkytojas kiekvienu duomenų nepateikimo atveju nustatė, kad politinės partijos narių skaičius neatitinka šio įstatymo reikalavimų.

Tokia normos formuluotė suponuoja, kad jei politinė partija visada laiku pateikia duomenis apie savo narius, tai net pakartotinai nustačius, kad joje yra mažiau negu įstatymu reikalaujami 2000 narių, nėra galimybės inicijuoti jos likvidavimą – t.y. iš esmės susidarytų kolizinė situacija, kai *de jure* pagal PPĮ reikalavimus tokia partija egzistuoti negalėtų, tačiau *de facto* tokios partijos likvidavimo iniciavimas būtų neįmanomas (nebent pačios partijos iniciatyva).

Taip pat siūlome įvertinti Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupės pastabas projektams (2020 m. gegužės 22 d. išvada Nr. NV-1404).

Siūlome Projektus teikti į **Tarpinstitucinį pasitarimą**.

Patarėjas

Audrius Kasinskas

Audrius Kasinskas, tel. +370 706 63733, el. p. audrius.kasinskas@lr.lt